

Worldviews

”Mennesker skaber rammer, som afgrænser, hvad de opfatter, og disse rammer bestemmer, hvad der er vigtigt, irrelevant, godt, ondt i disse opfattelser, altså at nogle ting dømmes inde, og andre kastes ud.”

(Rachel M. Goldberg, How Our Worldviews Shape Our Practice (2009))

Denne præsentation

- Hvad er et worldview?
- Hvorfor tale om worldviews?
- Worldview og adfærd.

RELIGION AND SPIRITUALITY IN THE MODERN WORLD

The Spiritual Revolution

why religion is giving way to spirituality

Paul Heelas and Linda Woodhead
Benjamin Seel, Bronislaw Szerszynski, Karin Tusting

 Blackwell
Publishing

Kendals menighedstyper

- **Congregations of difference**

Afstand Gud – menneske, skaber og skabning.

- **Congregations of humanity**

”Menneskelighed” har Gud og mennesker fælles. Man tilbeder Guds ved at tjene medmennesket.

- **Congregations of experimental difference**

Stadig afstand, men lægger mere vægt på den subjektive erfaring i det religiøse liv. Som Helligånd i den enkeltes liv.

- **Congregations of experimental humanity**

Det guddommelige findes mere i en indre erfaring end i ydre ting som skrift og sakramenter.

Kristen Spiritualitet, Bøn og Praksis Folkekirken i Aalborg Stift Pilgrimsvandring og Kristen Meditation

6

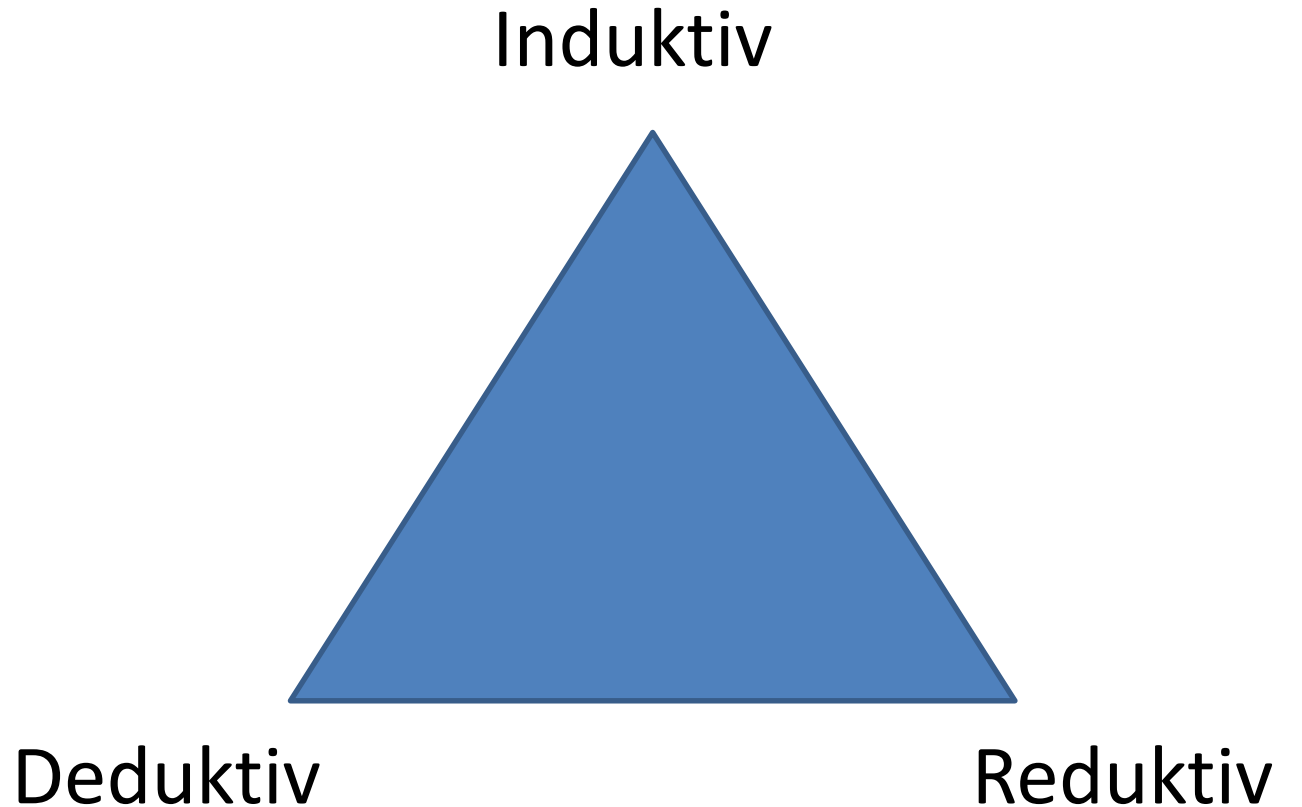
KLINI
heilprakt

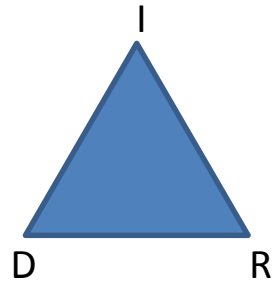
Få et helbredstjek!
Få et helbredstjek!
Få et helbredstjek!
Få et helbredstjek!
200,-

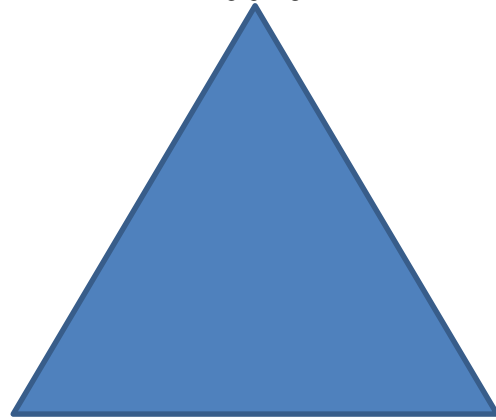
Arketyper og Religionstyper

- Klassiske præst
- Kæmpende præst
- Dialogsøgende præst

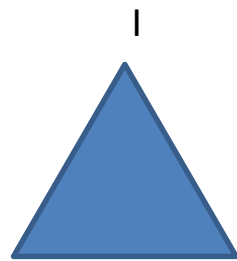

Induktiv

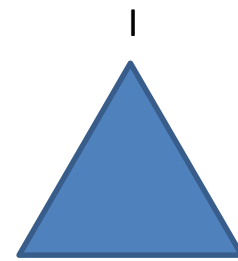
Deduktiv

Reduktiv

D

R

D

R

Worldviewdefinition

- Mennesker skaber rammer, som afgrænser, hvad de opfatter, og disse rammer bestemmer, hvad der er vigtigt, irrelevant, godt, ondt i disse opfattelser, altså at nogle ting dømmes inde, og andre kastes ud.

(Rachel M. Goldberg, How Our Worldviews Shape Our Practice (2009))

- De fundamentale erkendelsesmæssige, følelsesmæssige og vurderende forudopfattelser, en gruppe mennesker skaber om tings sammenhæng, og som de burger til at foranstalte (order) deres liv.

(Paul G. Hiebert, Transforming Worldviews, 2008)

- Et worldview er en overgivelse, en fundamental hjertets orientering, som kan udtrykkes som en historie eller i en samling af forudopfattelser (antagelser, som kan være sande, delvist sande eller fuldstændigt falske), som vi har (bevidst eller underbevidst, konsistent eller inkonsistent) om den basale konstruktion af virkeligheden, og det giver det grundlag, på hvilket vi lever og bevæger os og har vor væren.

James W. Sire, Naming the Elephant – Worldview as a Concept (2004)

Definitioner - fortsat

- En "livsåskådning er de teoretiske og vurderingsmæssige antagelser, som udgør eller har afgørende betydning for et omfattende billede af mennesket og verden og som udgør et centralt vurderingssystem, og som giver udtryk for en grundholdning.

Anders Jeffner efter Carl Reinhold Bråkenhielm, Verklighetsbilder (2009)

- En samling af koncepter, som giver os mulighed for at konstruere et omfattende (globalt) billede af verden, og på denne måde forstå så mange elementer af vor erfaring som muligt.

Clement Vidal: An enduring Philosophical agenda (2011)

Tilgange til worldviews

- Kategoriserende
- Dimensionerende

A Basic Worldview Catalog

THE UNIVERSE NEXT DOOR

JAMES W. SIRE

FIFTH EDITION

- Kristen teisme
- Deisme
- Naturalisme
- Nihilisme
- Eksistentialisme
- Østlig panteistisk monisme
- New Age – Spiritualitet uden religion
- Postmodernisme
- Islamisk teisme

Worldviewdimensioner

- For at kunne sammenligne (Clement Vidal)
- For at kunne se sammenhæng mellem adfærd og specifikke worldviewelementer. (Rachel Goldberg & Mark E. Koltko-Rivera)

Dimensioner (uddrag)

Gruppe	Dimension	Optioner
Menneskelig natur	Moralsk orientering	God/ond
	Forandring	Kan forandres(er permanent
	Kompleksitet	Kompleks/simpel
Vilje		
Erkendelse		
Adfærd		
Interpersonelt		
Sandhed		
Verden og Liv	Ontologi	Spirituel/materiel
	gud	Deisme/Teisme/Agnostisk/Ateisme
	Verden retfærdig	Retfærdig/ikke retfærdig/både-Og

Worldviewkomponenterne

Spørgsmål (Procedural agenda)	Filosofisk disciplin (Substantiv agenda)
1. Hvad er?	Ontologi (virkeligheden som et hele)
2. Hvor kommer det fra?	Forklaring (model af fortiden)
3. Hvor er vi på vej hen?	Forudsigelse (model af fremtiden)
4. Hvad er godt og hvad er ondt?	Axiologi (teori om værdier)
5. Hvordan skal vi agere?	Praxeologi (teori om handlinger)
6. Hvad er sandt og hvad er falsk?	Epistemologi (teori om viden)

	Videnskabeligt	Religiøst	En bakterie	Et samfund
Ontologi	Materialistisk, ingen Gud	To aspekter: Materie/ånd	Hvad det føler for nærværende	Delt kulturel virkelighed/ontologi
Forklaring	Videnskabelige modeller	Gud. Svar findes i helligskrifter	En form for hukommelse	Forklaring på det nærværende samfund
Forudsigelse	Fremskrivende modeller	En form for liv efter døden	Genetisk baseret feedback system	Politiske planer, fremskrivninger
Axiologi	Alene værdier for videnskabelige undersøgelser	Konkrete og faste værdier fra helligskrifter	Mest genetisk bestemt, find føde, reproducer	Utopia. Politiske og økonomiske værdier
Praxiologi	Ingen guide for handlinger	Nogle præcise og konkrete handlinger foreslået	Bevægelse, spise og fordøje	Politiske handlinger. Alm. mennesker handler
Epistemologi	Interaktion mellem teori og observation for at bygge komponenter 1,2,3	Viden kommer primært fra helligskrifter og religiøs erfaring	Nogle basale sansninger	Information kommer fra sociologisk transmission (skoler, medier mv.)

Virker worldviews?

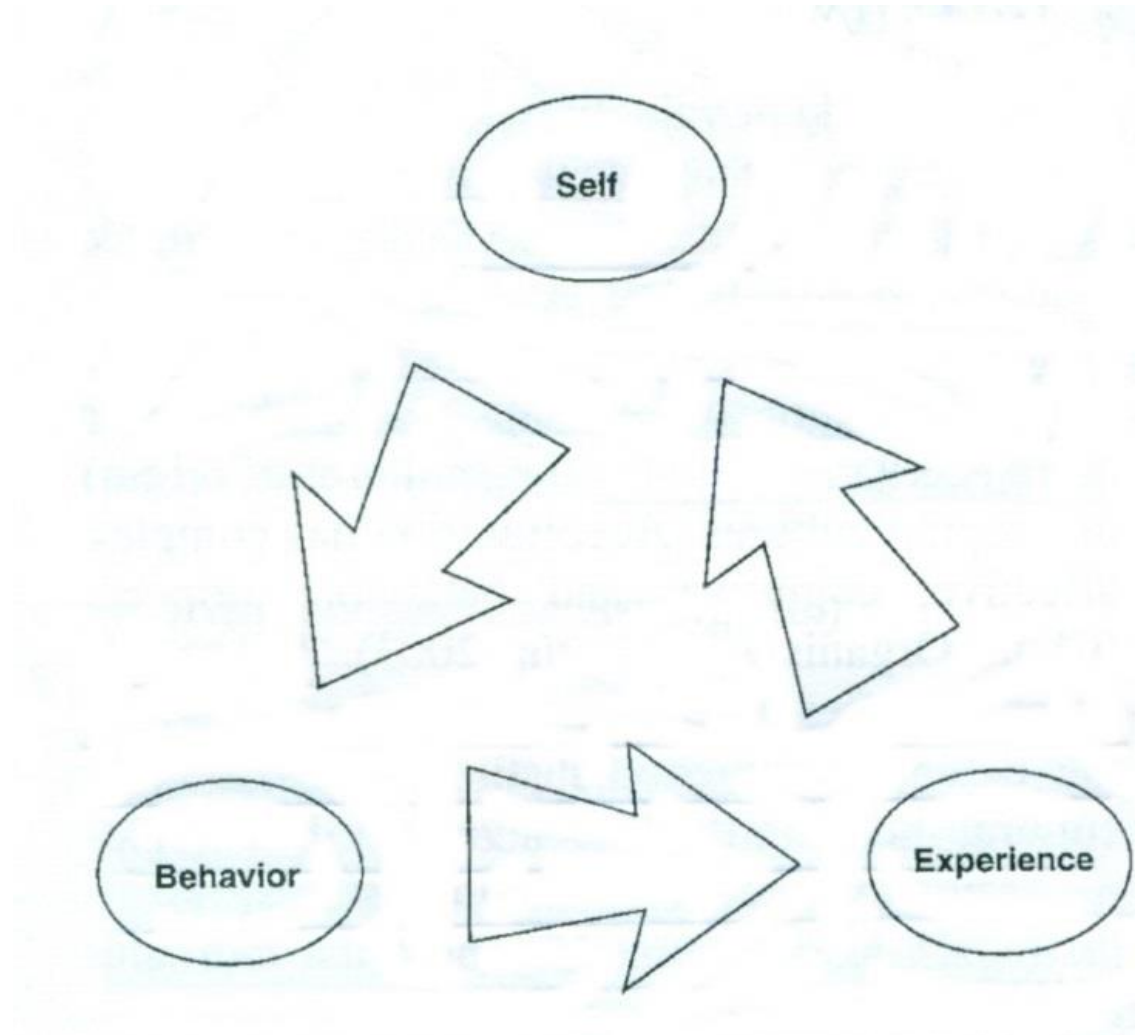

Figure 2. Causal relationships among self, behavior, and experience.

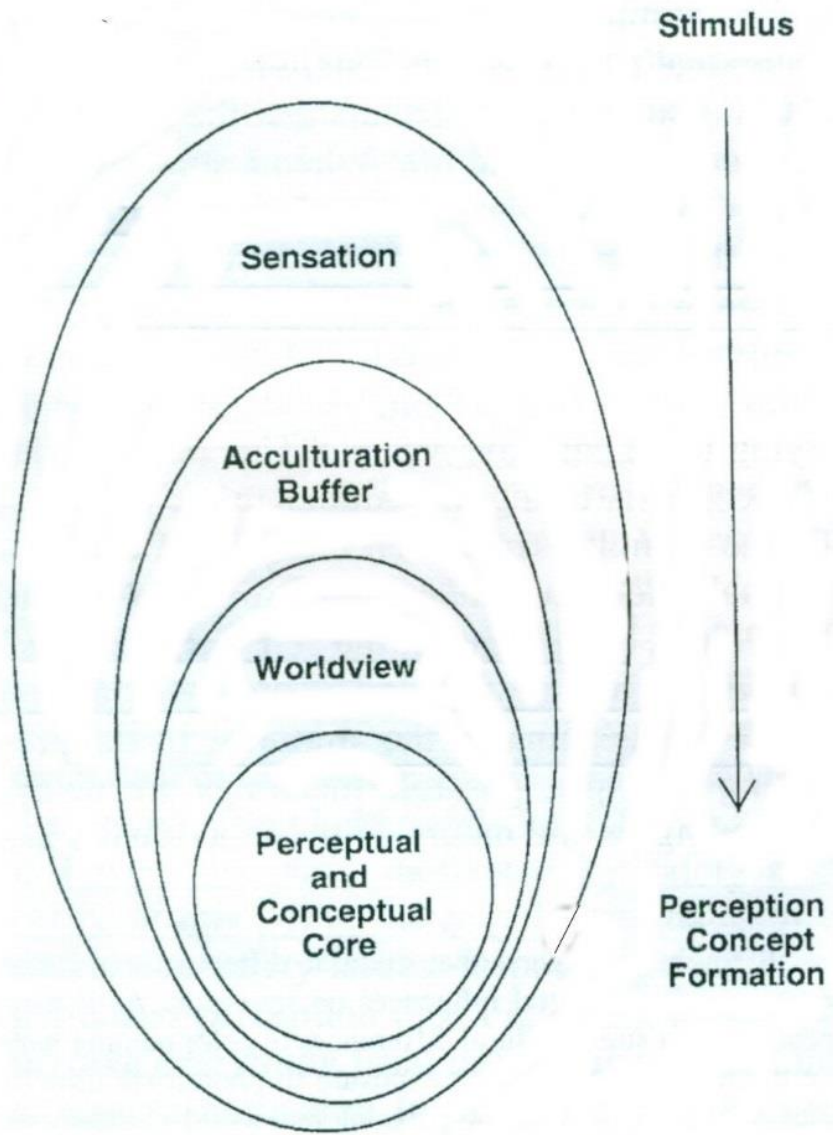

Figure 3. The experiencing self.

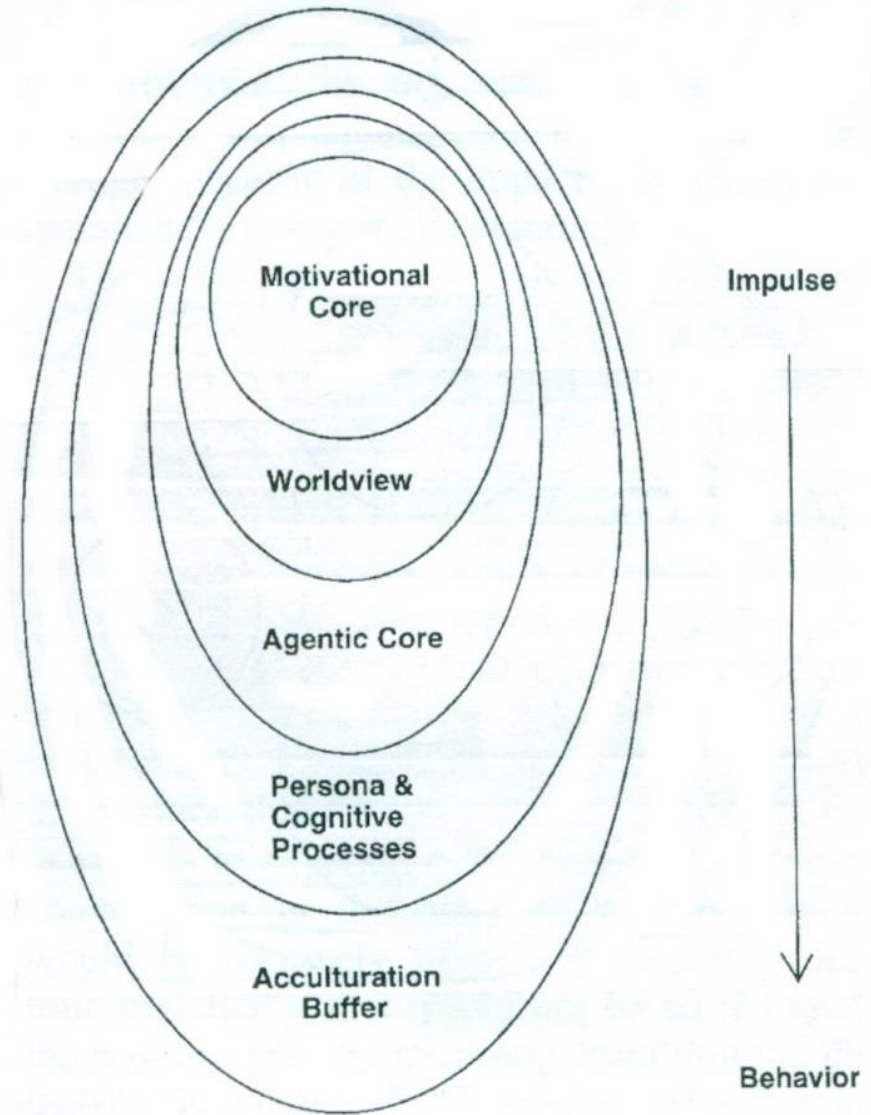

Figure 4. The acting self.

Arketyper

- Krigeren
- Hyrden
- Medvanderen
- Den besøgende

Kajas religionsteologiske oste

